

วัยรุ่นกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย*

ADOLESCENTS AND PARTICIPATION IN POLITICS IN DEMOCRACY

พระปลัดธันวา วิชชากร (พวงกุล)

Phrapalad Thanwa Witchakaro (Phuangkul)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Thanwa.phu@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาความหมาย ความสำคัญ และรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยไทย รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อและปัญหาอุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมตามกฎหมาย อีกทั้งยังกล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างถูกต้องซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีบทบาทเพิ่มขึ้นจากความตื่นตัวทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทยให้มีคุณภาพและเทียบเท่าประเทศอื่น ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของวัยรุ่นถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะวัยรุ่นถือเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เนื่องจากพวกเขามีแนวคิดและมุมมองใหม่ ๆ ที่มักแตกต่างจากรุ่นก่อนหน้า วัยรุ่นมักมีความตื่นตัวและต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง พวกเขาเห็นว่าการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่สามารถช่วยสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง; ระบบประชาธิปไตย; วัยรุ่น

Abstract

The article examines the meaning, importance, and forms of political participation in Thailand's democratic system, including the factors that impact and the obstacles that hinder legal participation. It also addresses the rights and duties of citizens to participate correctly. Political participation is crucial in developing a country within a democratic system, particularly among the younger generation, whose role has increased due to their heightened political awareness and changes in the electoral system under the new constitution. These elements will influence the advancement of Thailand's democratic system to a level of quality comparable to other nations. Adolescent participation in a democratic system is vital, as they are a key group in driving political change. This is because they often hold new ideas and perspectives that differ from those of previous generations. Adolescents are generally more aware and eager to be involved in political decision-making, seeing participation to change society positively.

Keywords: Political Participation; Democracy; Young

*Received August 29, 2024; Revised October 10, 2024; Accepted October 11, 2024

บทนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศทั่วโลกที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครอง อย่างไรก็ตาม การปกครองในประเทศไทยเผชิญกับปัญหาหลายประการ ทั้งในด้านกฎหมายและระบบการเมือง ซึ่งยังคงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่ สาเหตุหลักมาจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอุปถัมภ์ที่ยังคงฝังรากลึกในสังคมไทย ทำให้ทัศนคติและความเชื่อของคนไทยหลากหลายและบางครั้งไม่เอื้อต่อการพัฒนาปัญหาที่เกิดจากทัศนคติและความเชื่อเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ด้วยการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนับตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2475 ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงมาใช้ระบอบประชาธิปไตย โดยยกเลิกการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับแรกของประเทศไทยเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 (พิธีศักดิ์ศักดิ์ ห้วยหงษ์ทอง, 2563) ซึ่งในรัฐธรรมนูญของไทยได้กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ในการดูแลประเทศ ประชาชนจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ (ทิพาพร พิมพิสุทธิ, 2542) ซึ่งเราสามารถเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ประชาชนในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยควรทำอย่างยิ่ง นอกจากนี้ การเมืองยังเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนอย่างมาก (ชวงค์ ฉายะบุตร, 2539) ประชาธิปไตยมีหลายรูปแบบแต่สำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งมีประชากรจำนวนมาก ระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน จึงถูกนำมาใช้โดยหลักการสำคัญ คือ การให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ทำหน้าที่แทนประชาชนในรัฐสภา ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ตัวแทนที่ประชาชนเลือกเข้ามาจะสะท้อนเจตจำนงของประชาชน และประชาชนยังคงมีสิทธิในการควบคุมการเมืองและการปกครองอย่างเต็มที่ การมีตัวแทนของประชาชนต้องครอบคลุมและเป็นธรรม โดยประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้ง ไม่สามารถจำกัดสิทธิ์หรือกีดกันกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ สิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การประกอบอาชีพ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จะต้องได้รับการรับรองอย่างเท่าเทียม

บทความนี้จะมุ่งเน้นการศึกษาเรื่อง “วัยรุ่นกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” ซึ่งครอบคลุมถึงความหมาย คำสำคัญ ปัจจัย และรูปแบบของการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ บทความยังอธิบายถึงปรากฏการณ์ของคนรุ่นใหม่ que แสดงออกผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

นิยามความหมาย “คนรุ่นใหม่”

คนรุ่นใหม่ (New Generation) หมายถึง กลุ่มคนที่เติบโตและมีชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและปัญหาใหม่ ๆ ในโลกที่ทรัพยากรมีจำกัดและเต็มไปด้วยความขัดแย้งสูง คนรุ่นใหม่ควรมีบุคลิกภาพและแนวคิดที่ทันสมัย สามารถใช้ชีวิตทั้งในการแข่งขันและการร่วมมือกันอย่างมีคุณภาพในสังคมยุคใหม่ เป็นผู้ที่เคารพสิทธิเสรีภาพทั้งของตนเองและผู้อื่น มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ แสวงหาความจริง กล้าคิด กล้าจินตนาการ และกล้าสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พัฒนาการตนเองให้มีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น มีประสิทธิภาพ และมีอุดมคติที่เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมในระยะยาว ในบทความนี้ คนรุ่นใหม่ถูกกำหนดให้ครอบคลุมผู้ที่มีอายุระหว่าง 18-45 ปี รวมถึงผู้ที่ไม่เคยใช้สิทธิเลือกตั้ง สส./สว. ผู้ที่ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ผู้ที่จัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ และผู้ที่ร่วมจัดการชุมนุมเรียกร้องความต้องการต่อรัฐบาล เป็นต้น ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง “การมีส่วนร่วมทางการเมือง”

หมายถึง กิจกรรมทางกฎหมายของพลเมืองที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในการเลือกและกำหนดบุคคลในวงการบริหาร หรือกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความต้องการของพลเมืองหรือกลุ่ม นั้น ๆ (Norman, 1972) ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ และไม่ว่าจะมีการจัดอย่างเป็นระเบียบหรือไม่ก็ตาม กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่อง และอาจใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้ แต่สิ่งสำคัญคือ การกระทำเหล่านี้ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมีอิทธิพลต่อการเลือกและกำหนดบุคคลในวงการบริหาร หรือกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความต้องการของพลเมืองหรือกลุ่มนั้น ๆ รวมถึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีลักษณะสำคัญสองประการ คือ 1. ต้องเป็นไปตามความสมัครใจ และ 2. ต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ นอกจากนี้ กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองควรเป็นไปตามที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนด หรืออาจใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ได้ ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์

1. คุณภาพของการตัดสินใจจะดีขึ้นจากการที่มีการปรึกษาหารือกับสาธารณชน ซึ่งช่วยให้วัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายชัดเจนยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมืองบ่อยครั้งนำไปสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่อาจมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอาจต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การมีส่วนร่วมนี้ช่วยลดต้นทุนและความล่าช้าในระยะยาว การตัดสินใจที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนอาจนำไปสู่การโต้แย้ง คัดค้าน หรือการฟ้องร้อง ซึ่งจะสร้างค่าใช้จ่ายสูง และอาจส่งผลให้โครงการเกิดความล่าช้าและล้มเหลวในที่สุด

3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างอย่างมั่นคงในระยะยาว ทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างกลุ่ม ลดข้อโต้แย้งทางการเมือง และเสริมสร้างความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล นอกจากนี้ยังช่วยให้การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น เพราะเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พวกเขาจะรู้สึกว่าเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และเมื่อตัดสินใจเกิดขึ้นแล้ว พวกเขามักจะมีความตั้งใจในการเห็นผลสำเร็จและอาจเข้ามาช่วยสนับสนุนอย่างกระตือรือร้น

4. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่รุนแรง การเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ แสดงความต้องการและข้อกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ช่วยลดโอกาสการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่อาจนำไปสู่การเผชิญหน้าที่รุนแรงได้

5. การรักษาความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม: การตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมต่อสาธารณชน โดยเฉพาะในกรณีที่มีการโต้แย้งหรือข้อขัดแย้ง ซึ่งทำให้การตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับและสนับสนุนมากขึ้น

6. การพิจารณาถึงความกังวลและทัศนคติของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกับประชาชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะได้เข้าใจถึงความกังวลและมุมมองของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกริยาและความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

7. การพัฒนาภาคประชาสังคมมีประโยชน์หลายประการ หนึ่งในนั้นคือการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ

นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกฝนผู้นำและช่วยให้ประชาชนได้พัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง นักรัฐศาสตร์ได้ให้ความสนใจในประเด็นที่เป็นสาเหตุของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยพยายามวิเคราะห์ว่าทำไมบางสังคม

ถึงมีการขยายตัวของความร่วมมือทางการเมืองอย่างมาก ในขณะที่สังคมอื่นกลับมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยหรือแทบไม่มีเลย ปัจจัยที่นำไปสู่ความแตกต่างเหล่านี้ได้แก่ (สิงห์คำ มณีจันสุข, 2561)

1. ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อม (Environment Stimuli): ปัจจัยนี้หมายถึงลักษณะของระบบสังคมและสภาพการณ์ทางการเมือง ซึ่งไม่เพียงแต่กระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรมทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขตและทางเลือกในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน แต่ก็ได้รับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมในระดับที่แตกต่างกัน เพราะแต่ละคนจะเลือกรับรู้และเลือกสรรสิ่งเร้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเองเท่านั้น

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (Personal Factors): ปัจจัยนี้ประกอบไปด้วย 5 ส่วนหลัก ได้แก่ พันธุกรรม แรงขับ ความต้องการทั้งทางจิตใจและร่างกาย ความเชื่อต่างๆ รวมถึงทัศนคติทางการเมืองของแต่ละบุคคล ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคน

3. ปัจจัยทางเพศ จากการวิจัยของ Milbrath และ Leswe W. ในหนังสือ Political Participation มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยทางเพศ พบว่าเพศชายมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ยังพบว่าในกลุ่มคนที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ ความแตกต่างในอัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างชายและหญิงมีความชัดเจน โดยผู้ชายมีส่วนร่วมมากกว่าผู้หญิงอย่างมาก แต่ในกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคมสูง ความแตกต่างนี้จะลดลงไปสาเหตุที่ทำให้เพศชายและเพศหญิงมีอัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกันนั้น เกิดจากความรู้สึกของผู้ชายว่าตนเองมีประสิทธิภาพในทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง นั่นคือผู้ชายมักรู้สึกว่าคุณสมบัติและความสามารถเพียงพอที่จะเข้ามามีบทบาทในกระบวนการทางการเมืองที่ซับซ้อนมากกว่าผู้หญิงอย่างไรก็ตาม Milbrath ได้ชี้ให้เห็นว่า ความแตกต่างในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างเพศชายและเพศหญิงจะลดน้อยลงเมื่อสังคมมีความทันสมัยมากขึ้น ซึ่งหมายถึงเมื่อผู้หญิงได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น มีรายได้สูงขึ้น ออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น และมีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิสตรีที่แพร่หลายมากขึ้น

4. ปัจจัยทางด้านอายุ: จากการวิจัยของ Milbrath และ Leswe W. พบว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีแนวโน้มสูงขึ้นตามอายุ โดยเฉพาะในช่วงอายุ 30 ถึง 50 ปี หลังจากนั้น ระดับการมีส่วนร่วมจะลดลงเมื่อผู้เข้าร่วมมีอายุถึง 60 ปี นั่นหมายความว่า อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในช่วงอายุดังกล่าว การวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาเรื่องนี้ก็แสดงให้เห็นผลลัพธ์ที่สอดคล้องกันรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย: การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับระบอบประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นหลัก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทนี้เพื่อทำความเข้าใจถึงวิธีการที่ประชาชนสามารถมีบทบาทในกระบวนการทางการเมืองและการปกครองหลายท่านได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ และสามารถแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมในรูปแบบที่ถูกกฎหมาย (Legal Forms) และ การมีส่วนร่วมในรูปแบบที่ผิดกฎหมาย (Illegal Forms) โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้ (บุษอริ ยีหะ, 2552)

1. การมีส่วนร่วมในรูปแบบที่ถูกกฎหมาย (Legal Forms) สามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ

1. การมีส่วนร่วมแบบปกติ (Conventional Participation) คือ การมีส่วนร่วมในรูปแบบที่ถูกกฎหมายและเป็น การมีส่วนร่วมแบบปกติ เช่นการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 นอกจากนี้ยังมีการลงประชามติ (Referendum) คือกระบวนการที่ประชาชนใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเพื่อแสดงความคิดเห็นและให้ความ

เห็นชอบต่อประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการตัดสินใจของนักการเมือง โดยกระบวนการนี้ช่วยให้นักการเมืองไม่จำเป็นต้องตัดสินใจเอง แต่สามารถนำผลการลงคะแนนของประชาชนมาใช้ในการดำเนินการต่อไป เช่น การออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. 2559 จัดขึ้นในวันอาทิตย์ที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2559 การทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นอีกวิธีหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบปกติ โดยเป็นกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่รัฐบาลมีแผนจะดำเนินโครงการบางอย่าง ซึ่งโครงการนั้นคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ ของคนในพื้นที่ เช่น การจัดทำประชาพิจารณ์ “การกำหนดเขตพัฒนาการท่องเที่ยว” เพื่อเสนอต่อกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น 2. การมีส่วนร่วมแบบไม่ปกติ (Unconventional Participation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่แม้จะไม่ผิดกฎหมายแต่คนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เหมาะสม

2. การมีส่วนร่วมในรูปแบบที่ผิดกฎหมาย (Illegal Forms) หนึ่งในรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถือว่าผิดกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทั่วไป คือ การก่อการร้าย (Terrorism) การก่อการร้ายเป็นการใช้ความรุนแรงที่มุ่งทำลายความชอบธรรมของรัฐบาล ช่มชู้คุกคาม และสร้างความหวาดกลัวให้กับฝ่ายรัฐบาลหรือกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เหตุผลที่ผู้ก่อการร้ายเลือกใช้วิธีนี้มักเกิดจากการที่พวกเขาเชื่อว่าการมีส่วนร่วมในรูปแบบปกติที่ถูกกฎหมายไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถดันรัฐบาล หรือผู้มีอำนาจให้ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องหรือตามความต้องการของตนหรือ กลุ่มตนได้ เช่น การก่อเหตุความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในขณะเดียวกัน คำว่า “อารยะขัดขืน” (Civil Disobedience): การอารยะขัดขืนอาจถูกมองว่าเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากในบางกรณีเป็นการละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมาย โดยมีเป้าหมายเพื่อชี้ให้เห็นถึงความอยุติธรรมของกฎหมายฉบับนั้น หรือเพื่อต่อต้านการใช้อำนาจของผู้ปกครองที่ถูกมองว่าขาดความชอบธรรม ตัวอย่างของการอารยะขัดขืนอาจรวมถึงการปฏิเสธไม่ยอมจ่ายภาษีให้แก่รัฐ ซึ่งเป็นการกระทำที่ตั้งใจแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการปกครองของรัฐในรูปแบบที่ไม่ใช้ความรุนแรง แต่ทำทลายอำนาจและกฎหมายของรัฐอย่างชัดเจนการชุมนุมคัดค้านการสร้างเขื่อนวังหีบ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช การชุมนุมคัดค้านสร้างเขื่อนกันคลื่นชายหาดม่วงงาม จังหวัดสงขลา เป็นต้นปรากฏการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในระบอบประชาธิปไตยไทย คนรุ่นใหม่ (New Generation) ในบทความจะหมายถึง ประชาชนที่มีอายุในช่วง 18-45 ปีผู้ที่ไม่เคยใช้สิทธิเลือกตั้ง สส./สว. ผู้ที่ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ผู้ที่จัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ ผู้ที่ร่วมดำเนินการจัดให้มีการชุมนุมเรียกร้องความต้องการต่อรัฐบาล โดยบทความนี้จะยกตัวอย่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ 3 ปรากฏการณ์ที่สำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยไทย 1. ปรากฏการณ์การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 จากการสำรวจจำนวนประชากรครั้งล่าสุดเมื่อช่วงเดือนธันวาคม 2560 พบว่า ประชากรที่มีอายุครบ 18 ปีขึ้นไป มีประมาณ 51,735,326 คน ตามรัฐธรรมนูญปี 2560 กำหนดว่า “ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” คือผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีในวันเลือกตั้ง หากวันเลือกตั้งคือ วันที่ 24 ก.พ.62 จริง หรือผู้ที่เกิดวันที่ 23 ก.พ.2544 หรือก่อนหน้านั้น ก็จะมีสิทธิเลือกตั้ง โดยกลุ่มผู้ที่จะได้มีโอกาสเลือกตั้งครั้งแรก (First Time Voter) หมายถึง กลุ่มผู้ที่เกิด ระหว่างปี 2537-2544 ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มที่มีสิทธิเลือกตั้งตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา แต่ยังไม่เคยได้เลือกตั้ง และกลุ่มที่จะมีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่กำลังจะมาถึงในปี 2562 ที่สำคัญคือวัยรุ่นที่จะมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นครั้งแรก คนกลุ่มนี้จะ ตื่นตัวเป็นพิเศษ รอวันที่จะได้ลงคะแนนเสียง ซึ่งจะติดตามข่าวสารการเมืองทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งหลายพรรคใช้ช่องทางนี้ ในการดึงคะแนนเสียงในโค้งสุดท้าย ส่วนใหญ่จะมีการพูดคุยกับเพื่อนฝูงและมีความคิดเป็นของตนเอง ดูที่นโยบายพรรคและผู้ ที่ลงสมัครเป็นหลัก ไม่เลือกตามความเห็นชอบของสมาชิกในครอบครัว ทุกคนต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ดีขึ้น ดังนั้นคนรุ่นใหม่มี

ความตื่นตัวทางการเมืองกับการเลือกตั้งในปี 2562 เป็นอย่างมาก ผู้เขียนมองว่าเป็นการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ผนวกกับการที่คนรุ่นใหม่ต้องอยู่ภายใต้การบริหารประเทศโดยรัฐบาลที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง เมื่อได้รับโอกาสให้เข้าไปเลือกผู้แทนในสภาของตนเอง ทำให้คนรุ่นใหม่คาดหวังว่าจะสามารถเลือกคน รุ่นใหม่ที่เข้าใจบริบทเหมือนกัน ในความเป็นอยู่ในสถานะเศรษฐกิจที่ถดถอย แร้นแค้น สิ้นหวัง จึงเหมือนตนเองมองเห็นแต่ ทางตันในอนาคต การเลือกตั้งจึงเปรียบเสมือนแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์ของคนรุ่นใหม่ที่คาดหวังว่ารัฐบาลจะสามารถ นำพา อนาคตของเขาไปให้เขาได้ เราจึงเห็นปรากฏการณ์ที่คนรุ่นใหม่เห่อของใหม่อย่างพรคอนาคตใหม่ โดยเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์

จากคะแนนเสียงของพรรคอนาคตใหม่นั้นเอง รวมไปถึงการคาดหวังว่าสังคมไทยจะอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอย่างแท้จริงโดยผ่านการเลือกตั้ง เพราะคนรุ่นใหม่เองได้รับชุดความรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง ข่าวสารจากสื่อ ด้านต่างๆ ว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้คะแนนเสียงไม่ตกน้ำ ทำให้คนรุ่นใหม่ของเขามีค่าจริง กันผู้แทนหรือพรรคที่เขาชื่นชอบ การมีอารมณ์ร่วมในทางการเมืองการเลือกตั้งที่ผ่านมาเราจึงเห็นปรากฏการณ์คนรุ่นใหม่ออกมาใช้สิทธิ์กันเยอะมาก โดยเฉพาะเลือกตั้ง ล่วงหน้า เพราะส่วนใหญ่ก็คือคนรุ่นใหม่ที่ไม่ไปเรียนตามมหาลัยต่าง ๆ 2. ปรากฏการณ์การชุมนุมเรียกร้องของคนรุ่นใหม่ หลายเดือนที่ผ่านมาสังคมไทยที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ มีการรวมกลุ่มของคนรุ่นใหม่ทั้งนักเรียน นักศึกษา และวัยทำงาน เพื่อร่วมกันเรียกร้องยื่นข้อเสนอต่อไปยังรัฐบาล สรุปล ประเด็นหลักๆ คือ รัฐบาลต้องยุบสภา เลิกหรือหยุดคุกคามประชาชนในทุกรูปแบบ และ แก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งปรากฏการณ์ ต่างๆ ไม่ประทุหรือรวมกลุ่มกันเฉพาะในส่วนกลางเท่านั้น แต่ยังเป็นดาวกระจายที่แผ่กระจายไปยังหัวเมืองทุกภาค โดยเฉพาะ ในมหาวิทยาลัยของรัฐในแต่ละภูมิภาคโดยใช้ชื่อแตกต่างกันไปภายใต้กิจกรรม แฟลชม็อบ (Flash Mob) เช่น กลุ่มธรรมศาสตร์จะไม่ทน กลุ่มพินันน้ำนม กลุ่มเตรียมอุดมศึกษา กลุ่มสงขลานครินทร์ “คนใต้แต่ไม่อยู่ใต้ตีนเผด็จการ” กลุ่ม ม.เกษตรศาสตร์ บางเขน “ไม่เอาไอโอ (ซา)” ประชาชนและนักศึกษารวมตัวร่วมกิจกรรม “รวมพลังธรรมศาสตร์ ทวงคืนอนาคต” เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่า คนรุ่นใหม่มีการใช้สื่อออนไลน์ ทั้งเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ไลน์รวมทั้งหลายหน่วยงานยังเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมทางการเมืองได้แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ผู้เขียนจึงได้แสดงทัศนะ เกี่ยวกับปรากฏการณ์นี้ว่า ในสถานการณ์โลกในยุคปัจจุบันเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศอันก้าวกระโดดได้เลย โดยเฉพาะเมื่อคนรุ่นใหม่เข้าไปมีบทบาทด้านเทคโนโลยี ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้คนรุ่นใหม่เป็นฟันเฟืองสำคัญและเป็นฟันเฟืองหลักในการพัฒนาประเทศ แต่ทว่าระบบการปกครองของประเทศไทย เราต้องยอมรับว่าทหารมีบทบาทสำคัญในด้านการเมืองการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศหรือมองอีก ด้านหนึ่งคือประเทศไทยมีอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างคนรุ่นใหม่กับคนที่นิยมชมชอบการบริหารประเทศแบบเผด็จการ จึง ทำให้เกิดแรงกระเพื่อมตามมาหลังวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ที่มีการปฏิวัติรัฐประหารรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรและ ถูกปกครองโดยรัฐบาลทหารมา จนถึง 24 มีนาคม 2562 จึงได้มีการเลือกตั้งแต่คนรุ่นใหม่มองว่าการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นการ สืบทอดอำนาจโดยการเขียนรัฐธรรมนูญของรัฐบาลทหารที่มาจาก การปฏิวัติโดยระบอบให้มี สว 250 คนมาจากการแต่งตั้ง ทำให้ คนรุ่นใหม่เกิดการต่อต้านขึ้นเป็นวงกว้างว่าสมาชิกวุฒิสภาทั้ง 250 คน ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งแต่มีสิทธิ์มีเสียงในสภาเพื่อ เลือกนายกรัฐมนตรี เท่ากับ สส.ที่มาจากการเลือกตั้งเป็นการบ่มเพาะความคิดต่างที่มองว่าเป็นการถ่วงความเจริญของประเทศ เราจะเห็นได้จากการที่มีแฟลชม็อบอย่างต่อเนื่องจนในที่สุดคนรุ่นใหม่ก็มาแสดงพลังโดยการประท้วง ณ จุดต่างๆ ของประเทศเป็นจำนวนมาก จึงทำให้รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ต้องคิดว่ากระแสคนรุ่นใหม่มันเป็นแรงกระเพื่อมสำคัญต่อรัฐบาล ในการต่อต้านรัฐบาล สาเหตุและปัจจัยของการสร้าง flash mob ขึ้นมาก็เพราะการสะสม

ปัญหาของการบริหารประเทศของรัฐบาลทั้งในด้านการใช้จ่ายเงิน ทั้งในด้านการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ การศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนรุ่นใหม่มองว่า การศึกษาไทย ยังคงย่ำอยู่กับที่เดิม ไม่ขยับออกไปข้างนอกปัญหาต่างๆ เหล่านี้เอง ทำให้เกิดกลุ่มกระบวนกรที่เรียกว่ามีอบ ประชาธิปไตยหรือแฟลชม็อบ 3) ปรากฏการณ์เส้นทางการเมือง/สนามทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ โดยส่วนใหญ่ รัฐธรรมนูญของไทย ได้กำหนดให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะการสมัครเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ สมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ กำหนดให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปีในวันสมัครรับเลือกตั้ง และในกรณีรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรีได้มีการกำหนดคุณสมบัติอายุไว้ไม่ต่ำกว่า 35 ปีการกำหนดคุณสมบัติอายุโดยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย เป็นเพียงส่วนหนึ่งในการเปิดโอกาสทางการเมืองให้แก่คนรุ่นใหม่ แต่ทั้งนี้ยังต้องมีนโยบายและ การดำเนินการด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้คนในสังคมได้เล็งเห็นความสำคัญและศักยภาพของคนรุ่นใหม่ พร้อมทั้งเปิดกว้างพื้นที่ทางการเมืองให้คนรุ่นใหม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และขับเคลื่อนประเทศต่อไปในอนาคต (อรณิชรุ่งธิปานนท์, 2560) ทั้งนี้ ผู้เขียนได้มีการรวบรวมสถิติคนรุ่นใหม่ที่ได้รับเลือกตั้งเป็น สส./สว. (Milbrath, 1965) วันเลือกตั้ง เกณฑ์อายุ จำนวนสมาชิกรุ่นใหม่/จำนวนทั้งหมด สัดส่วนสมาชิกรุ่นใหม่ 6 มกราคม 2544 25-39 ปี 117 คน/500 คน ร้อยละ 23.40 6 กุมภาพันธ์ 2548 25-39 ปี 74 คน/500 คน ร้อยละ 14.80 23 ธันวาคม 2550 25-40 ปี 79 คน/ 480 คน ร้อยละ 16.46 3 กรกฎาคม 2554 25-40 ปี 66 คน/ 500 คน ร้อยละ 13.20

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในช่วงเวลาที่เป็นประชาธิปไตยการเมืองและการเลือกตั้งของไทยมีลักษณะเปิด กว้างพอสมควร นักการเมืองรุ่นใหม่หลายคนได้รับการเลือกตั้งและเข้ามาทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร อย่าง เช่น การเลือกตั้งเมื่อ วันที่ 24 มีนาคม 2562 นางสาวพลอยชมพู กิจบุรณะ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ด้วยวัย เพียง 25 ปี ซึ่งนับว่าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อายุน้อยที่สุดในการเลือกตั้งครั้งนี้สิ่งที่ยังบ่งชี้ให้เห็นว่าสังคม การเมืองไทยมีลักษณะเปิดกว้างและ มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น คือ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ประเทศไทยได้ นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศ คือ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งในขณะนั้นมีอายุเพียง 44 ปีเท่านั้น และยังมีอีกปรากฏการณ์ที่น่าสนใจคือ การจัดพรรคการเมืองอนาคตใหม่ ซึ่งจัดตั้งโดยนายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ และ นายปิยบุตร แสงกนกกุล ซึ่งต่างก็มีอายุเพียง 40 ปีต้น ๆ และพรรคอนาคตใหม่ก็ได้สร้างปรากฏการณ์จากการเลือกตั้งล่าสุด ด้วยการกวาดที่นั่งไป 81 ที่นั่ง ได้คะแนนเสียงมหาชนถึง 6,330,617 เสียง แต่ในเวลาต่อมาได้มีการยุบพรรคอนาคตใหม่เกิดขึ้น จากปรากฏการณ์ทั้ง 3 ปรากฏการณ์ข้างต้น ท้ายที่สุดแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดคือคนรุ่นใหม่ต้องตระหนักถึง ความสำคัญของประชาธิปไตย การเมืองเป็นเรื่องของคนทุกเพศทุกวัย ไม่ใช่สิ่งไกลตัวแต่เป็นเรื่องที่อยู่ในชีวิตประจำวันและมี ผลต่อการดำเนินชีวิต หากคนรุ่นใหม่พยายามแสดงออกซึ่งศักยภาพและความมุ่งมั่นตั้งใจ ผู้อาวุโสย่อมให้การยอมรับ เชื่อใจ การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10 The 10th STOU National Research Conference 32 และพร้อมสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนกรตัดสินใจของประเทศ อุปสรรค และปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ มีดังนี้ 1. เนื่องจากสังคมไทยมีลักษณะเป็นสังคมอำนาจนิยม-อุปถัมภ์ ซึ่งส่งผลให้ผู้มีอำนาจมักไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีตำแหน่งต่ำกว่า หรือผู้ที่มีสถานะด้อยกว่า ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ผู้มีอำนาจในหน่วยงานต่างๆ มักปฏิบัติตนเสมือนเป็นเจ้าขององค์กร ทำให้การแสดงความคิดเห็นหรือการเสนอข้อคิดเห็นจากผู้ที่มีสถานะต่ำกว่ามักถูกเพิกเฉยหรือไม่ได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังเหมือนมรดกตกทอดของครอบครัว และมักจะทำออกมาตอบโต้คนที่คิดเห็นต่างกับตน ด้วยตรรกะที่คับแคบ บิดเบือน เพื่อ

เอาชนะ สร้างความชอบธรรมให้แก่ความคิด ผู้มีอำนาจมักยึดมั่นในความคิดเห็นของตนเอง และพยายามสร้างความไม่ชอบธรรมให้แก่ฝ่ายที่เห็นต่าง โดยไม่สนใจความถูกต้องหรือข้อเท็จจริง เนื่องจากการยอมรับความเห็นจากฝ่ายคัดค้านอาจถูกมองว่าเป็นการเสียหน้าและทำให้เสียจุดยืนในสังคม การรักษาภาพลักษณ์และตำแหน่งในสายตาของสังคมจึงมักถูกให้ความสำคัญมากกว่าการรับฟังหรือยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง เป็นเรื่องที่ทำให้ใจให้ ยอมรับได้ยาก 2. ผู้มีส่วนร่วมที่สนับสนุนหรือมีความคิดคล้ายตามผู้มีอำนาจ “สาวก” หรือองค์กรกึ่งพิทักษ์นาย มักจะทำหน้าที่เป็นสาวก ปกป้องผู้มีอำนาจแบบสุดลิ่มทิ่มประตู โดยอ้างเหตุผลที่ไม่เป็นสาระตามตรรกะของผู้มีอำนาจ และรุมประณามฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยต่อผู้มีอำนาจ กระทำตนเป็น “ลิวลิว” ในหนังสือจำนวนมากมักจะจบลงด้วยการดูหมิ่นดูแคลนอีกฝ่าย ฝ่ายนี้เข้ามามีส่วนร่วม ด้วยความรู้สึก ด้วยอารมณ์มากกว่าด้วยข้อมูล ด้วยความรู้และด้วยจิตสำนึกเพื่อสาธารณะ จุดยืนหลักคือ พิทักษ์นายแลกกับ ผลประโยชน์เล็กน้อยๆ เฉพาะหน้า แต่ก็เป็นมรรคเป็นผลในระยะยาว 3. ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยต่อผู้มีอำนาจ จะถูกกระทำทุกวิถีทางเพื่อทำให้ขาดความชอบธรรม ไม่มีที่ยืนในสังคม และต้องแบกรับภาระทั้งในการแจกแจงหรือชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของผู้มีอำนาจ และต้องนำเสนอทางออกที่ 4. ประชาชนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรง หรือรับผลกระทบก็ตาม มักจะเพิกเฉย คอยเสมอ นอก เมื่อฝ่าย ไตแพ้กัจะรุมประณาม เยาะเย้ยถากถางแบบ “กว่าแล้ว” และเข้าร่วมยินดีฉลองชัยชนะกับฝ่ายชนะแบบ “สีแก้วพลอยรุ่ง” หรือ “ยอดทองบ้านาย” เป็น “ขบวนแห่บ้านทางการเมือง” (จรรยา หนูทอง, 2563)

สรุป

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น แม้ว่าหลักสิทธิเสรีภาพ และหลักอำนาจอธิปไตยจะเป็นสองเสาหลักในการค้า ชูระบอบประชาธิปไตยในประเทศนั้น ๆ ให้ยั่งยืนก็ตาม ภายใต้สังคม ประชาธิปไตยนั้นไม่ได้หมายความว่าเพียงแต่รัฐยอมให้ ประชาชนเลือกผู้นำหากยังหมายถึงการที่สังคมต้องพยายามทำอะไรด้วยตนเองให้มากที่สุด และต้องเป็นผู้ชี้้นำกำหนด บทบาทรัฐการเป็นผู้ชี้นำรัฐนั้นแม้จะไม่ได้กระทำด้วยประชาชนทั้งหมด แต่ด้วยกระบวนการประชาธิปไตย แบบมีส่วนร่วม จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการบริหาร และยังมีกระจาย อำนาจในการตัดสินใจในเรื่องที่ส่งผล กระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นการ เพิ่มการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและใน ระดับชาติการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะรากฐานของระบอบ ประชาธิปไตย เป็นการ ส่งเสริมธรรมาภิบาล และมีส่วนสร้างประชาธิปไตยในประเทศให้ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

จรรยา หนูทอง. (2563). *อุปสรรคและปัญหาของ “การมีส่วนร่วม” ในสังคมไทย*. สืบค้น 25 มิถุนายน 2567, จาก <https://mgronline.com/south/detail/9590000114671>.

จันทนา สุทธิจารี. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองของไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ: วี.เจ.พริ้นเตอร์.

ชวงค์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ศพรินติ้ง.

ทิพาพร พิมพ์สุทธิ. (2542). *พัฒนาการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุษอริ ยีหมะ. (2552). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์*. สงขลา: สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

Milbrath, L. W. (1965). *Political participation: How and why do people get involved in politics?* Chicago: Rand McNally.

- Milbrath, L. W., & Goel, M. (1977). *Political participation: How and why people get involved in politics* (2nd ed.). Chicago: Rand McNally College Publishing Company.
- Verba, S., & Nie, N. H. (1972). *Participation in America: Political democracy and social equality*. New York: Harper & Row.
- Myron, W. (1971). *Political participation: Crisis of the political process*. In L. Binder & others (Eds.), *Crisis on sequences in political development* Princeton: Princeton University Press.

